

PROTOKÓŁ ZJAZDU
KONFERENCJI DYREKTORÓW BIBLIOTEK AKADEMICKICH SZKÓŁ POLSKICH
19-20 WRZEŚNIA 2011 R.
BIBLIOTEKA GŁÓWNA UNIWERSYTETU OPOLSKIEGO

Obrady dorocznego Zjazdu Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich (KDBASP) odbywały się w dniach 19-20 września 2011 roku w Sali Senatu Collegium Maius Uniwersytetu Opolskiego przy pl. Kopernika 11. W zjeździe udział wzięli członkowie Rady Wykonawczej KDBASP, dyrektorzy polskich bibliotek akademickich oraz P. Katarzyna Ślaska, z-ca dyr. do spraw rozwoju Biblioteki Narodowej.

Przybyłych gości powitała Danuta Szewczyk-Kłos, dyr. Biblioteki Głównej Uniwersytetu Opolskiego oraz Ewa Dobrzyńska-Lankosz, dyr. Biblioteki Głównej Akademii Górniczo-Hutniczej w Krakowie, przewodnicząca Rady Wykonawczej KDBASP.

Oficjalnego otwarcia obrad dokonała JM Rektor Uniwersytetu Opolskiego prof. dr hab. inż. Krystyna Czaja, która objęła honorowy patronat nad zjazdem Konferencji. W swym wystąpieniu Pani Rektor przedstawiła Uniwersytet Opolski; misję, główne założenia, strukturę oraz plany rozwoju Uczelni. Specjalny punkt prezentacji dotyczył Biblioteki Uniwersytetu Opolskiego. dopełnieniem prezentacji Pani Rektor był spacer po wzgórzu Uniwersytetu Opolskiego, na który zgromadzonych gości zaprosił były Rektor UO prof. Sławomir S. Nicieja, obecny kustosz wzgórza Uniwersytetu i Collegium Maius.

W części pierwszej zjazdu Przewodnicząca Rady Wykonawczej KDBASP Ewa Dobrzyńska-Lankosz przedstawiła „Sprawozdanie z działalności Rady Wykonawczej Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich za okres od września 2010 do września 2011 roku”. Zatwierdzenie sprawozdania odbyło się drogą głosowania. Sprawozdanie zostało przyjęte jednogłośnie.

Kolejnym punktem obrad było wystąpienie Katarzyny Ślaskiej, z-cy dyr. BN, nt. projektów SYNAT oraz ACADEMICA.

Wg relacji dyrektor K. Ślaskiej oraz informacji zamieszczonych na stronie www projektu - SYNAT – *system nauki i techniki* to inicjatywa, której celem jest stworzenie uniwersalnej, otwartej, repozytoryjnej platformy hostingowej i komunikacyjnej dla sieciowych zasobów

wiedzy dla nauki, edukacji i otwartego społeczeństwa wiedzy. Projekt będzie realizowany w latach 2010-2013 przez sieć naukową zrzeszającą 16 instytucji krajowych: < <http://www.synat.pl/> >.

Natomiast *ACADEMICA – Cyfrowa Wypożyczalnia Publikacji Naukowych* jest projektem polegającym na utworzeniu cyfrowej bazy danych książek i czasopism naukowych oraz ich udostępnieniu dzięki wdrożeniu systemu wypożyczeń międzybibliotecznych plików elektronicznych. Według założeń projektu w latach 2010-2013 ze zbiorów BN zostanie wyselekcjonowanych oraz poddanych digitalizacji 170 tysięcy książek i czasopism z wszystkich dziedzin nauki. Zbudowany w ramach projektu zbiór publikacji będzie systematycznie powiększany. Dostęp do cyfrowych wersji publikacji naukowych uzyskają czytelnicy ponad pięciuset polskich bibliotek naukowych, w tym także bibliotek uczelni prywatnych. <<http://www.bn.org.pl/aktualnosci/102-academica---cyfrowa-wypożyczalnia-publikacji-naukowych.html>>.

Na podstawie doświadczeń z realizacji projektów, Dyrektor K. Ślaska relacjonowała, że polskie prawo autorskie i biblioteczne zezwala na udostępnianie poprzez sieć dokumentów elektronicznych (na określonych zasadach). Dokumenty nie będą udostępniane jednorazowo w całości, lecz w postaci tzw. paczek, tj. mniejszych pakietów dzielących utwór elektroniczny na drobniejsze części. BN zapewnia jednoczesny dostęp do dokumentów elektronicznych na 50-ciu stanowiskach komputerowych w czytelnich Biblioteki. Przy udostępnianiu zewnętrznym możliwy jest jeden dostęp w określonym czasie. BN działa w tej kwestii na podstawie opinii prawnej specjalistów z zakresu prawa autorskiego, Sybilli Stanisławskiej-Kloc oraz Ryszarda Markiewicza.

W kolejnym wystąpieniu – Błażej Feret – dyr. Biblioteki Politechniki Łódzkiej – dokonał prezentacji dokumentu nt. koncepcji zautomatyzowanego systemu wypożyczeń międzybibliotecznych, opracowanego przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich. Przedstawione zostały cele, wymagania oraz narzędzia systemu.

Ustalono, że prezentowany dokument z koncepcją systemu zostanie rozesłany do członków KDBASP, którzy po dokładnej analizie treści dokumentu, skierują do Dyrektora Fereta opinie nt. ogólnych i szczegółowych rozwiązań przyjętych w projekcie. Planowane jest również przeprowadzenie badania ankietowego na temat prezentowanej koncepcji. Uzyskane wyniki zostaną przekazane do SBP.

Następne wystąpienie było poświęcone działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Działalności Upowszechniającej Naukę (DUN), działającego przy Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Komunikat o pracach zespołu oraz o kryteriach oceniania wniosków, przekazała Bożena Bednarek-Michalska, zastępca dyrektora Biblioteki Uniwersyteckiej w Toruniu, członkini Zespołu ds. Działalności Upowszechniającej Naukę (DUN). Zgodnie z treścią komunikatu, pozytywną ocenę otrzymują głównie wnioski dotyczące projektów nowoczesnych, międzynarodowych, których wykonawca udowodni posiadanie możliwości realizacji zadania.

Komunikat wywołał dyskusję i pytania nt. możliwości wnioskowania, w ramach DUN, o dofinansowanie do zakupu baz danych oraz czasopism. Pytania dotyczyły również możliwości publikowania przez Ministerstwo informacji o instytucjach oraz zadaniach, które otrzymały dofinansowanie.

Na podstawie toczącej się dyskusji i wypowiedzi dyrektorów, których instytucjom przyznano dofinansowanie można wnioskować, że ze środków DUN mogą być dofinansowane projekty dot. wymiany lub rozbudowy bazy, organizacji konferencji, szkoleń, digitalizacji, retrokonwersji. Natomiast mało realne jest dofinansowanie zakupu książek, czasopism, baz danych, które są już dofinansowywane w ramach projektu Wirtualna Biblioteka Nauki. Uczestnicy dyskusji dzielili się uwagami nt. wysokości przyznanych kwot i niejasnych, zdaniem zebranych, kryteriów ich przydziału.

P. Bożena Bednarek-Michalska zasugerowała, aby KDBASP wystosowała pismo do Ministerstwa z prośbą o transparentność w kwestii przyznawania środków, tak aby na stronie internetowej MNiSW były publikowane informacje, które instytucje, na jakie zadania i w jakiej wysokości otrzymały dofinansowanie. Zgodnie z sugestią przyjęto wniosek, aby w ramach KDBASP wystosować pismo do Ministerstwa z prośbą o ustalenie jednoznacznych kryteriów przyznawania środków w ramach DUN.

Tym wnioskiem zakończono pierwszy dzień obrad dorocznego zjazdu KDBASP.

Drugi dzień obrad zjazdu KDBASP – 20 września 2011 r. – rozpoczął się od sprawozdania Anny Grygorowicz – dyr. Biblioteki Głównej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego – z pracy zespołu ds. infrastruktury informatycznej przy MNiSW. Dyrektor A. Grygorowicz przedstawiła zadania zespołu oraz wskazała przyznaną dotychczas łączną kwotę na dofinansowanie zadań w roku 2011 (120 mln PLN). Zasygnalizowano konieczność większego udziału przedstawicieli bibliotek przy negocjowaniu cen i tworzeniu konsorcjów.

Członkowie zjazdu postulowali o przesłanie prezentacji P. A. Grygorowicz wszystkim członkom KDBASP.

Kolejnym punktem obrad były komunikaty P. Jolanty Stępnia – dyr. Biblioteki Głównej Politechniki Warszawskiej – nt. konferencji IATUL, która odbyła się w czerwcu 2011 r. w Warszawie i nt. konferencji LIBER, organizowanej w Barcelonie, w lipcu 2011 r. Konferencje w założeniu są pomyślane jako zjazdy władz bibliotek, są okazją do omawiania ogólnych tendencji i kierunków działania bibliotek. P. Jolanta Stępnia podkreślała znaczenie tych konferencji i namawiała do uczestnictwa w nich.

Następnym tematem zjazdu była ustawa o bibliotekach. Dyrektor J. Stępnia zaprezentowała wyniki prac zespołu do spraw nowelizacji ustawy o bibliotekach. Zespół liczył 5 osób, wśród których reprezentantem bibliotek naukowych była P. Jolanta Stępnia.

Wstępne założenia do zmian przygotował Zespół działający w latach 2007-2009 (w jego składzie byli z ramienia bibliotek szkół wyższych: Marta Kęsik – Uniw. Przyrodniczy w Lublinie, Błażej Feret - PŁ oraz Jolanta Stępnia - PW). Zespół ten postulował następujące problemy

i kierunki zmian Ustawy:

- brak funduszy, ale także instrumentów: narzędzi i instytucji powołanych dla tworzenia programów i finansowania działalności bibliotek
- zła konstrukcja krajowej sieci bibliotecznej
- niedookreślenie zasad szczególnej ochrony NZB
- potrzeby wzmocnienia współdziałania bibliotek różnych typów
- brak standardów i zaleceń dot. działalności bibliotek różnych typów – brak jednostki odpowiedzialnej za ich tworzenie.

W 2010 roku powołano Zespół, który podjął się przygotowania tekstu nowej ustawy o bibliotekach. Zgodnie z przyjętymi założeniami ustawa będzie dotyczyć wszystkich instytucji bibliotecznych finansowanych ze środków publicznych. Szczególny nacisk położono w niej na doprecyzowanie zadań poszczególnych typów bibliotek, w tym zadań w zakresie obsługi środowisk naukowych i szkolnictwa wyższego dla bibliotek naukowych. Zasadniczą zmianą jest koncepcja powołania Narodowego Centrum Bibliotek (NCB), którego celem ma być m.in. opiniowanie krajowej polityki bibliotecznej, tworzenie wieloletnich

programów działania bibliotek, formułowanie programów finansowania poszczególnych zadań, współpraca w zakresie kształcenia. Nadzór nad sposobem działania NCB będzie sprawowała Rada NCB, zatem projekt jej składu i trybu powoływania jest ważnym elementem ustawy. Wg założenia NCB ma podlegać Ministerstwu i mieć charakter agencji wykonawczej zapewniającej środki na realizację zadań. Biuro (sekretariat) NCB ma być – zgodnie z przyjętymi założeniami – instytucją pracującą w trybie normalnym, czynną codziennie, na bieżąco realizującą czynności związane z funkcjonowaniem NCB.

Projekt nowelizacji ustawy w wersji kompletnej zostanie rozpowszechniony i poddany procesowi oceny i akceptacji zainteresowanych środowisk; zostanie także przedstawiony do konsultacji KDBASP.

Wystąpienie zakończyło się dyskusją, w której uznano koncepcję nowelizacji ustawy o bibliotekach za kierunek słuszny. Inicjatywa powołania NCB spotkała się z pozytywnym przyjęciem. Pytano także o klucz i tryb powoływania członków NCB. Wg założeń mają to być osoby typowane i powoływane przez ministra z różnych środowisk (obok dyrektorów BN i BJ, również przedstawiciele innych bibliotek naukowych i instytucji edukacyjnych). Zakłada się również kadencyjność NCB (4 lata), przy czym członkostwo w NCB nie będzie dłuższe niż dwie kadencje. Kolejne pytanie dotyczyło finansowania zadań bibliotecznych; czy Ministerstwo musi, czy może przekazać pieniądze na realizację zadania? Zgodnie z założeniami – odpowiednie Ministerstwo musi przekazać środki do NCB na realizację zadań. Założono również, że fundusze do NCB będą cedowane z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz innych Ministerstw i Urzędów, którym podlegają biblioteki różnych typów (np. MEN).

W toku dyskusji pojawiła się propozycja, aby finansowanie bibliotek nie było zależne od przynależności do określonego resortu. Środki z MKiDN oraz MNiSW powinny trafiać do NCB, w którym zapada decyzja o finansowaniu we wszystkich bibliotekach określonego zadania np. rozbudowy systemu bibliotecznego, etc.

Następny punkt programu zjazdu stanowiło omówienie ankiety płacowej. Dyrektor Błażej Feret przedstawił wyniki ankiety za lata 2007-2010. W badaniu udział wzięło 48 respondentów, tj. połowa członków KDBASP. Z zebranych ankiet wynika, że wzrost płac kształtuje się na poziomie minimalnym; raczej należy mówić o stagnacji płac. Szczególnie nurtujący jest temat dolnej granicy płac (płac najniższych), które od lat nie uległy zmianie.

Uznano, że przeprowadzanie ankiety płacowej jest inicjatywą potrzebną. Wysunięto wniosek o uzupełnienie ankiety o kategorię wieku i uzależnienia wysokości płacy od wieku. W wyniku

zgłaszanych sprzeciwów, wniosek został oddalony. Przyjęto również stanowisko, aby ankiety nie zmieniać; aby wyniki ankiety dały się porównywać, nie można jej zbyt często modyfikować. Ważniejsze natomiast byłoby zwiększenie grupy instytucji biorących udział w badaniu.

Pojawiło się również pytanie dotyczące niskiej frekwencji w badaniu. Niektórzy dyrektorzy, argumentowali, że nie są uprawnieni do udostępniania informacji nt. finansów. Wszelkie tego typu dokumenty w ich uczelniach wypełnia kanclerz lub rzecznik prasowy uczelni.

Zastanawiano się również, czy przy tak niskiej frekwencji wyniki badania powinny być udostępniane wszystkim, czy też dostępne za hasłem tylko dla osób wypełniających ankietę.

Mimo, że w kilku przypadkach przystąpienie do badania nie jest zależne od dyrektorów bibliotek lecz od władz uczelni, zebrani skłaniali się ku temu, by wyniki ankiety udostępniać wyłącznie tym bibliotekom, które uczestniczą w ankietyzacji. Ostateczną decyzję pozostawiono Radzie Wykonawczej.

Tematem ankiety płacowej zakończono pierwszą część obrad drugiego dnia zjazdu KDBASP.

Drugą część obrad rozpoczął Marek Górski – dyr. Biblioteki Głównej Politechniki Krakowskiej – wypowiedzią nt. Analizy Funkcjonowania Bibliotek Naukowych AFBN. Na stronie AFBN są już opublikowane dane za rok 2009. Do dyrektorów została skierowana prośba o wprowadzenie danych za rok 2010.

Po wypowiedzi Dyrektora Marka Górskiego spośród zebranych padło pytanie, czy wskazując wartość zbiorów należy uwzględnić tylko zbiory z inwentarza, czy również te, które nie są w nim zawarte, a stanowią wartość biblioteki. W ramach odpowiedzi pojawiła się opinia z sali, że wartość zbiorów powinna być szacowana na podstawie inwentarza.

Następny punkt obrad dotyczył zasad oceny parametrycznej jednostek i punktacji polskich czasopism naukowych. Dyrektor Anna Grygorowicz przedstawiła nowe zasady oceny parametrycznej, w myśl których ocena jednostek ma być zgodna ze standardami światowymi. A. Grygorowicz referowała o powołaniu Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych KEJN. Dotychczas odbyło się 13 posiedzeń KEJN, z których sprawozdania są dostępne na stronie Ministerstwa.

Zespół roboczy, powołany przez Radę Wykonawczą KDBASP, zredagował list do Ministerstwa, w którym wymieniono problemy związane z oceną parametryczną oraz zawarto postulaty o ustalenie jednoznacznych zasad oceny jednostek. List został skierowany do

Ministerstwa. W odpowiedzi zwrotnej od M. Banacha zapewniono, że postulaty zostaną rozpatrzone.

Zgodnie ze stanem obecnym - nadal nie opracowano kryteriów oceny jednostek. Dnia 20 lipca 2011 r. na stronie MNiSW opublikowano komunikat o opracowaniu nowego systemu kryteriów i zasad oceny czasopism naukowych. Na stronie Ministerstwa regularnie raz w roku ma być publikowana lista czasopism naukowych, składająca się z trzech części: (A) - czasopisma z obliczonym współczynnikiem wpływu (Impact Factor - IF), umieszczone w bazie Journal Citation Reports (JCR), (B) - czasopisma nieposiadające obliczonego IF, (C) - czasopisma umieszczone w bazie European Reference Index for the Humanities (ERIH).

W kolejnej części obrad Dyrektor Jolanta Stępniaak przedstawiła komunikat nt. wymiaru urlopu starszego bibliotekarza i kustosza. W wyniku postępowania sądowego sąd przyznał rację pracownikowi BG PW, uznając, że przysługuje mu prawo do 36 dniowego urlopu wypoczynkowego. Władze rektorskie PW postanowiły rozciągnąć decyzję sądu na wszystkich pracowników Bibliotek PW, którzy w momencie wejścia w życie ustawy z 2005 r. *Prawo o szkolnictwie wyższym* zatrudnieni byli na stanowisku st. bibliotekarza lub kustosza.

Następna omawiana podczas obrad kwestia to Targi Academia w Warszawie, organizowane w dniach 19-21.10. Dyrektor Jolanta Stępniaak zapraszała do współpracy z wydawcami. J. Stępniaak skierowała również prośbę do członków KDBASP, aby opiniowali pomysły i wnioski nt. ewentualnych konsorcjów książek i czasopism oraz zastanowili się nad usprawnieniem współpracy z Ministerstwem w sprawie opiniowania np. licencji, zakupów.

W kolejnym punkcie obrad Dyrektor Jolanta Stępniaak przedstawiła wnioski z Seminarium POLBIT, nt. Rozwoju kompetencji zawodowych bibliotekarzy. Uczestnicy tego Seminarium proponowali obligatoryjne szkolenie dla osób nowo przyjmowanych, tak aby nowy pracownik znał całą bibliotekę, działanie struktur naukowo-dydaktycznych oraz administracyjnych uczelni. Z dyskusji wynikało, że w niektórych bibliotekach tego typu szkolenia są prowadzone od wielu lat.

Ponadto zaproponowano organizację szkoleń specjalistycznych dla bibliotekarzy, a także szkoleń z różnych dziedzin z bibliotekarstwem niepowiązanych. Przytoczono przykład irlandzki, gdzie każdy pracownik biblioteki powinien w skali roku odbyć kilka szkoleń, odpowiednio punktowanych. Pracownik poddawany jest ocenie efektywności, która między innymi ma wskazać, czy i w jakim stopniu wiedza ze szkoleń wdrażana jest w codziennej

pracy, w życiu zawodowym. Dyrektor J. Stępniaak zaproponowała wdrożenie systemu oceny pracowników bibliotecznych, ich aktywności zawodowej oraz wdrażania wiedzy wynikającej z wyjazdów bibliotekarzy na konferencje.

Zastanawiano się czy nie byłoby wskazane przygotowanie wymagań bibliotek odnośnie do kwalifikacji absolwentów i systemu kształcenia i doksztalcania pracowników bibliotecznych, które mogłyby być uwzględnione przy opracowywanych właśnie na uczelniach założeniach do Krajowych Ram Kwalifikacji.

Następnie Dyrektor Ewa Dobrzyńska-Lankosz zabrała głos w sprawie multiwyszukiwarek. Obecnie istnieją trzy oferty, w związku z czym wystąpiono z wnioskiem o powołanie zespołu ds. porównania możliwości i przygotowania oceny oferowanych narzędzi. Temat zostanie przypomniany na liście dyskusyjnej KDBASP z prośbą o zgłaszanie kandydatów do zespołu roboczego.

Ponadto podano informacje o inicjatywie P. Ryszarda Żmudy nt. tekstu o KDBASP wraz z fotografiami dyrektorów. Tekst w opracowaniu Dyrektor Ewy Dobrzyńskiej-Lankosz ma ukazać się na łamach Forum Bibliotek Medycznych 2011 R.4 nr 1 (7).

Na koniec zjazdu głos zabrała Dyrektor Danuta Szewczyk-Kłos, wychodząc z propozycją roboczych spotkań bibliotek uniwersyteckich w celu wymiany doświadczeń.

Jednym z tematów do omówienia jest – wg. interpretacji doradcy podatkowego Politechniki Opolskiej - konieczność odprowadzania podatku VAT od 1.04.2011 r. od wymiany międzybibliotecznej.

Ustalono również, że przyszłoroczny zjazd KDBASP odbędzie się w Krakowie, w nowej siedzibie Biblioteki Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II.

Na zakończenie złożono serdeczne podziękowania gospodarzom i organizatorom zjazdu.

Protokół sporządziła:

Aneta Januszko-Szakiel